

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fill. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéziratok címzendők

Hirdetéseket és nyilttíri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Nem akarnak menni.

W e k e r l e cikket íratott a kibontakozás lehetőségeiről. Ha az ember nem is tudná, hogy a lap, mely ezt a cikket hozza, W e k e r l e szócsové, akkor is ki kellene találnia, hogy ki annak a közleménynek a sugalmazója, annyira ráutal a cikk gondolata a koalíció miniszterelnökök törekvéseire.

W e k e r l e írdeákja szerint kétféle megoldás lehet: végleges vagy ideiglenes. A végleges megoldásnak ismét kétféle lehetősége van. Vagy a tiszta függetlenségi többség egyeduralma, vagy fúzió a kormányképes pártok és csoportok között. A tiszta függetlenségi kormány azonban lehetetlen elvi okokból, mert először a 48-as párt csak elföldadás árán kaphatná meg a hatalmat, másodsor sem a király, sem a trónörökös nem tudná magát elhatározni egy függetlenségi kormány kinevezésére. Viszont a fúzió is lehetetlen, a parlamenti pártok közt dühöngő és elsimíthatatlannak bizonyult személyi ellentétek okából. Az ideiglenes megoldás ekzspediensehez kell tehát folyamodni. Ez pedig a Wekerle-sugallati cikk szerint abból áll, hogy a jelenlegi állapotot újra prolongálják a választói reform elkészültéig.

A jelenlegi állapot prolongációja: ez az a cél, mely felé az egész gyönyörű okoskodás sántikál. Mert bizony nagyon sántikál, sőt botorkál. A sugalmazó vagy szerző, vagy talán bünszerző ugyanis egyetlenegy kis tényt elfelejt a tavaszi válság történetéből. A csekélyke elfelejtett tény nem más, mint L u k á c s László akciója. Ez az államférfi tudvalegleg meggyőzte a királyt a függetlenségi kormányzás lehetőségéről, sőt szükségéről. De nemcsak meggyőzte, hanem rábirta az uralkodót arra is, hogy éppen az ő közvetítésével följajánlotta a kormányt K o s s u t h Ferenc pártjának. A kormányzati program megállapítására nem került a sor, mert W e k e r l e és A p p o n y i intrikái ezt megátolták, amennyiben K o s s u t h ot az ajánlatnak megbeszélés nélkül való visszautasítására birták. Egy dolog azonban köztudomású volt: hogy L u k á c s László a király nevében, elföldadás nélkül való kormányzást ajánlott föl a 48-as pártnak.

Ami azonban a másik végleges megoldásnak, a fúziónak személyi akadályait illeti: ebben W e k e r l e cikk-írójának igaza van. A koalíció különböző pártjai, e pártok fő- és alvezérei,

valamint közkatonái olyan rettenetesen és annyira jogosan utálják egymást és undorodnak egymástól, ezt és a legvaszkobabb vadakat, a legdurvább bántalmakat oly gyakran és oly kiméletlenül vagdoszták egymás fejéhez, hogy ezeknek az egymást pusztító elemeknek az összeforrasztására igazán csak egy jzsuita-elme gondolhatott, mely fegyelmelve van abban, hogy kitűzött célja érdekében a legnagyobb mértékben lealázó eszközöktől se riadjon vissza.

Ha tehát W e k e r l e az igazi helyzetet akarta volna a közvélemény elé tárni, azt fejtette volna ki, hogy a kínálkozó két végleges megoldás közül a fúzió a fönnálló személyes ellentétek mellett képtelenség lévén, minden becületesen politikusknak arra kell törekednie, hogy előmozdítsa a másik megoldást: a függetlenségi többség alkotmányos kormányzását. W e k e r l e n e k azonban nem kell se a fúzió, melyet A p p o n y i csinálna, de még kevésbé a függetlenségi kormányzás, melyben ő nem találta helyet. Litrői a multból L u k á c s Lászlót és az ő akcióját és meggyártja azt a hazug tényt, hogy a többség kormányvállalkozását nem akarja a király. A király, aki ennek a többségnek egyenesen följajánlotta az elföldadás nélkül való hatalmat!...

Aki még eddig is kételkedik abban, hogy W e k e r l e az, aki a megoldás esélyeit így fejtegeti, vagy fejtegetteti, annak minden kételkedését eloszlatja az a végkövetkeztetés, amelynek kedvéért a hazug beállításnak ez az egész talapzata fölépült. Ha a koalíció csak két módon tudna végleges megoldást csinálni, de az egyik módnak elvi, a másiknak személyi akadályai vannak, akkor ebből mit lehet következtetni? Józán logikával csak azt, hogy hát akkor a koalíció valamennyi pártjával és valamennyi vezérével menjen a fenébe, ne foggassa föl az országot se lehetlenségekkel, se koncert való marakodásokkal, hanem hagyja a nemzetet élni és bizza rá, hogy a koalíció nélkül bontakozzék ki válságos helyzetéből.

De W e k e r l e nem így következtet. Ő azt mondja: ha az egyik megoldás azért nem lehet, mert a függetlenségi elvek földadásával járna, a másik pedig azért lehetetlen, mert mindannyian utálják egymást, akkor itt van a harmadik megoldás: maradjatok együtt, legalább a függetlenségi párt így is kénytelen elveit földadni és legalább még jobban, még alaposabban és még kiadósabban megundorodhattok egymástól. Ugyebár világos hogy ez a végkövetkeztetés csakis W e k e r l e től származhatik, akinek egész eddigi

szerepe abból állt, hogy elveket leszereltetett le és pártokat, politikusokat veszejtett össze és akinek ezután is csak úgy juthat szerep, ha elvi és személyes ellentétek akadályozzák egybekés, programszerű és tiszteséges kormányzás idejének fölviradását.

A magyar nemzetnek azonban van annyi izlése, hogy inkább lemond arról a gyönyörörről, amelyet neki W e k e r l e és vezéri szereplése okoz, semminthogy bevallott és állandó rendszerré tegye az elvtelen marakodást.

A nemzet gyöngö... Mai napig azt hittük, hogy a politika — Kossuth Lajos meghatározása szerint — az exigenciák tudománya. Ma már nem hisszük ezt. Mert a politika egyáltalán nem is tudomány. Legalább nem az nálunk, ahol ez egyszerű mesterség.

Mesterember módjára űzi a politikát egy csomó ember, kit jó összeköttetése, vagyona, esetleg hangos torka és jó ökle vezető szerepre juttatott.

III. Napoleon császár kora óta nem állt az elvtelenség oly orgiákat, mint amiótnek jelenleg szomorú tanu vagyunk. És az utolsó francia császár léha miniszterei óta nem ismer a történelem oly kormányférfiakat, mint amiótnek jelenleg hazánk ügyeit vezetik.

Elv, meggyőződés, közérdek ismeretlen fogalmakka váltak. Szanszkrit nyelven van írva a dicső mult, melyet nem tud már elovadni senki sem. A nemzetnek adott ígéretek futóhomokra voltak írva, melyet az első szellő elűpört.

Felédve van a mult, el van rejtve a jövő. Csak a manák élnék. A ma gyönyöröi, a ma nyujtott elvek, a ma élvezett hatalom előnyei lebegnek szemük előtt.

Nem mondjuk, hogy becsaptak az országot, mikor jogainak kiszélesbitése, anyagi jólétének emelése helyett a jogok elkobzásat tették rendszerré és a közterhek oly mérvű emelését produkáltak, ami pártját ritkítja. De azt már kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy az az út, melyen most haladnak a mi vezető férfaink, nem az igazság, nem a becsület, nem a nemzeti függetlenség útja.

Önös érdekeket hiába próbáják hangzatos jelszavak himes köntösbűg bujtatni. A köntös alól, bármily cifra és hosszú legyen is az, kilátszik a glólab: a hatalomrajutas vágya.

Hiába szaval az egyik önálló bankról, nem hiszünk neki, mert ugyanez a magyar vezényszót is beigérete és apró pénzre fölvaltotta.

Váltig beszélhet nekünk a másik a nemzeti konszolidációról és más európai fogalomról. Nem hiszünk neki. Mert látjuk,

hogy saját osztálya önző érdekét képviseli, saját osztály uralmat akarja állandósítani.

Féjtől büzik a hal és fenéig rothadt az egész magyar közélet.

Nincs bizalom a vezérekben, mert csalódtunk bennük.

Nincs reményünk a népben, a fölséges népben, mert gyöngé, mert félrevezethető.

Ha pedig a nép gyöngé és a vezérekkel szemben megrogott a bizalom: akkor dús aratásra van kilátása a militarizmusra támaszkodó abszolutizmusnak. Annak az abszolutizmusnak, mely ellensége minden nemzeti szabadságnak, minden polgári függetlenségnek.

Ez az abszolutizmus fúzió néven pártot akar magának toborozni, hogy parlamentáris mázzal vonja be nemzetgyilkos uralmát.

A fúzió biztosítana a kormányhatalom mai kezelőinek az uralmat az ország autonóm ügyeiben és kiszolgáltatná az ország szabadságát, vagyonát az abszolutista militarizmusnak az ország egyéb ügyeiben.

A fúzió új Világos elé viszi a nemzetet.

De a 60 év előtti világi fegyverletelt ki tudtuk heverni, mert emberfeletti szuggeszcióval el tudtuk hitetni, hogy nem a nemzet gyöngése, hanem emberi árulás tette le velünk a fegyvert.

Az új Világost nem tudjuk kiheverni soha.

Mert egy Kossuthról, Andrássyról és Apponyiról nem fogjuk elmondhatni, hogy árulók voltak. Marad tehát amások föltevés: a nemzet gyöngé, a nemzet kiskoru.

Ha pedig ez a hit erőre kap, akkor... finis Hungariae.

Összhang a gazdálkodásban. A terméslagok kisebbedése, a termékek minőségének rosszabbodása, értékének csökkenése maga után vonja, hogy a gazda kénytelen kiadásait apasztani és hasznos befektetéseket nem tehet. Áll ez a kis- és középbirtokokról, amelyek legjobban megérik egy-egy gyöngébe esztendő rossz hatását, mert fekvő pénzük nincs, van azonban sok terhük, adósságuk.

Epp így van a mezőgazdasági munkásság. Kevés a keresete, mert a munkamenynység emelkedése a természetes szaporodással nincs arányban, s akik tehetnek, nem gondoskodnak arról, hogy virágzó mezőgazdaságot iparral kapcsolatban teremtsenek.

Méltán beszélhetünk tehát még ma is mezőgazdasági válságról. Ezt bizonyítja legjobban az, hogy a kis- és középbirtokok egész tömege cserél egy esztendő alatt gazdát, olyan kezekbe kerülve, ahol rendszerint elvész a magyarságra; bizonyítja továbbá a munkásság között még ma is pusztító betegség: a vandorlás.

Ez az állapot méltán csüggeszthet el mindenkit. Bennünket is elcsüggeszt, dacára annak, hogy remélni tudjuk a mezőgazdasági állapotok javulását. Amely be fog következni akkor, ha a gazdátársadalom legjobban sujtott osztálya, a kisbirtokos közönség szövetkezik és ez a szövetkezés megfeszített munkával felkarol minden, a kisbirtokos-érdekek előmozdítására szolgáló tennivalót s gyakorlati tudással és meggyőződéssel kálauzul szolgál a termelés, tenyésztés és az értékesítés tennivalóiban.

Mondottuk, hogy a terméslagok évről-évre csökkennek. Csökkenni fognak ezután is, ha a kettős nyomás: búza, tengeri a kisbirtokon továbbra is divat marad és

főleg csökkenni fog, ha a nagybirtokon ezután is külterjes és bérletes gazdálkodás lesz a szentelt malaszt.

Valljuk be, hogy minden vonalon übet szeretünk kivenni a talajból, mint amennyit visszaadunk bele és lassuk be, hogy nem lesz a szép magyar földön jobb termés, amíg a mai állapotokat nem orvosoljuk.

A legelő-felosztás, legutóbb pedig a jobb gabonaárak arra csábították a gazdákat hogy állatállományukra kevesebb gondot fordítanak. S így állott elő bizonyos depokoráció e tekintetben és ezzel együtt az intenzívítás hiánya a gazdálkodásban. Hatása ennek kimondhatatlan, mert mezőgazdálkodásunkban ma is ott tartunk, ahol évtizedekkel ezelőtt: a búza és ismét csak búzatermelésnél a véletelég. Látjuk pedig, hogy milyen ingadozó alapra helyezi a búzatermelés mezőgazdaságunkat.

A mezőgazdasági válság ott sujt legkevésbé, ahol az üzemben a helyes arány, a termelés és tenyésztés egyensúlya betartatik. Más szóval ahol az anyafődre alapi tott jövedelmet az állattenyésztés kárpótoja.

Az állattenyésztés intenzívítása van hivatva a talaj termőerejét emelni és a helyes alapokra fektetett állattenyésztéssel vagyunk képesek, különösen a kisbirtokon a mi szélsőséges időjárásunk kártételeit pótolni.

Es imé, itt előttünk áll a jövő egyik feladata.

Egyrészt a termelés fokozása a talajerő visszapótlása révén, másrészt az állattenyésztésnek, mint ilyennek intenzívítése minden vonalon.

Am ezek a nagy kérdések nem olyanok, hogy máról-holnapra megvalósíthatók lennének. Ezen gyakorlati tennivalókhöz egy erős, biztos alapokra fektetett, a baját-gondját szívén viselő gazdátársadalomra, a kormányzat jóakarataira és közös megértésre van szükségünk, főleg pedig nem olyan ferde gyakorlati gazdasági politikára, mint amilyent eddig folytattunk.

Gabonaértékesítő szövetkezet.

Egész közigazdasági életünk mezőgazdasági termelésen nyugszik, sokat elmulasztottunk mégis, amit a mezőgazdasági termelés és értékesítés javára könnyű szerrel megtehetünk volna. Még alig néhány éve, hogy a vidéken, legnagyobb mértékben a gabona-termő Bacskában, ugynevezett elővelői áron, métermaszankint 4—6 koronával olcsóbban volt kénytelen eladni a paraszt termést, ha pénzre nagy szüksége volt, sőt ha rossz esztendeje volt és az eladott mennyiségben szállítani nem tudott, még meg kellett térítenie azt a nyereséget, a melytől a vevő elcsesit. Nem volt tehát elég, hogy néhány koronával kevesebbet kapott a kisgazda métermaszankint, csak azért, mert pár hónappal előbb kapta meg az árát, de ha gabonája nem volt elég: adóssága hirtelen megnövekedett, mert a hiányzó gabonát pénzben, még pedig métermaszankint 4—6 koronával drágább gabonának megfelelő összegben kellett visszafizetnie. Vagyis, aki eladott 100 métermaszát 12 koronájával összesen 1200 koronáért és csak felét tudta szállítani a meghatarozott időben, a mikor, mondjuk 16 korona volt a búza ára, nem 600 koronával és kamatával tartozott, hanem kilencszázal. S így voltaképpen 30 másza búzáját 6 koronájával adta el.

Lehet-e csodálkozni azon, hogy a paraszt eladósodott és birtokát nem tudta megtartani? Sokkal inkább lehet csodálni, hogy a bajokat kellő energiával orvosolni nem törekedtek és nem orvosoltak máig sem. Nem történt gondoskodás arról, hogy a mezőgaz-

dasági hitel kifejlesztésével segítsenek a kis földművesen és ne legyen kénytelen gabona-termést jó előre, bármilyen áron fölkinálni és akaratlanul az árak csökkenéséhez hozzájárulni. Nem történt gondoskodás arról sem, hogy a gabonának szükséglet szerint való eladását lehetőség szerint szabályozzák. Ha a kinalat közvetlenül a termés után nem sokkal nagyobb a szükségletnél, ha arányban van a két aralakitó tényező egymással: az arakat a termelő is befolyásolja éppen úgy, mint a vásárló. Statisztikai adatokkól bebizonyított valóság, hogy a gabona ára a termést követő hat hónapban olcsóbb, mint a másik félévben. Ekkor tudniillik a megszorult gazdák már túladtak termésükön s a kinalat és szükséglet egyensúlya némileg helyreállt.

Megjavit mindkét bajon: a mezőgazdasági hitel megjavításán, a termékek kinalatának szabályozásán egyazon intézménnyel lehet segíteni: a gabonaértékesítő szövetkezettel.

Nagy eredményeket értek el ezen a téren az Egyesült-Államok, a német birodalomban különösen Szászország, Franciaország, meg Románia is. Ha kellően épített szövetkezeti közraktrákban a szövetkezeti tagok gabonatermésüket fölhalmozhatják: nagy áru-mennyiség kerül egységes vezetés alá, amely az ismét-eladói kereskedő érdekével és természetesen törekvésével, hogy minél olcsóbban vásároljon, sikeresen szállhat szembe. Azonfelül pedig pénzhez is hozzájut a gazda: lombardirozza a beszállított és elraktározott terményt. Ha így rögtön megkaphatja pénzben a termés értékének bizonyos hányadát, várhat a kisgazda jobb időkre és nincs arra kényszerítve, hogy rongsa az árakat.

Kétségtelen, ma már minden elfogulatlan nemzetgazda elismeri, hogy a gabona, ez a nélkülözhetetlen életszükséglet a hitel legbiztosabb bázisa. Sokkal biztosabb, mint az iparekik és a kinek gabonája van, a ki termeli, csodalatosképpen még sem élvezi az őt megillető hitelt és természetellenes függésben van a tőkétől s az ipari termelőstől.

Pedig ez a függés nem az egyik gazdasági ágának függése a másiktól, mint például Németországban, hanem a nemzet függése az iparos Ausztriától. Első sorban az ő javára száll alá a gabonának ára és ő veszi hasznát, ha egész mezőgazdasági termelésünk szervezeten. Oda kell csak figyelnünk, miként akarja éppen most a kettős birodalom állat-kivitelét teljesen a kezébe keríteni az állat-értékesítő középpont fölállításával, noha maga Ausztria is beviteire szorul és csak a magyar jószágokra az ő javukra való értékesítéséről lehet szó. A mezőgazdasági szövetkezeteknek apránként kellene kiterjeszteni üzemkörét mindenféle fontosabb mezőgazdasági termék értékesítésére, sőt termelésére is. Vannak már cukor-, keményítő-, konzervgyártással foglalkozó mezőgazdasági szövetkezetek, meg szövetkezeti üzemű malmok is. Ha a mi magán-tulajdonú, vagy részvénytársasági alapon dolgozó malmaink csakugyan fölibe helyezik a román búzát a magyar búzáknál és drágábban fizetik meg: egyetlen segítség, hogy a gazdák szövetkezeti alapon gabonájuk őrlésére is berendezkednek és nem visznek gabonát, vagy csak nagyon keveset visznek a piacra. Ezzel még közvetlenebb kapcsolatba jutnak e szükséglettel és a malomipar hasznának egy része is a gazdák zsebébe folyik.

Mihelyt néhány nagyobb arányú szövetkezeti malom, a gabonaértékesítő szövetkeztől támogatva, megkezdik működését, a magánüzemű malmok egyike sem engedhetné meg magának azt a fén y ú z s t, hogy idegen áruval gyakoroljon nyomást a hazai termésre. Mert akkor a nyomás hiabavaló erőpazarlás volna és az árát maguk a malmok fizetnék meg, nem pedig a termelők. A szövetkezeti malmok ilyenkor nem tekintenek arra, hogy az üzem haszonnal járjon, megelégednek, ha az árakat a nyomással szemben tartani tudják.

A napi aktualitások világánál is szembeötölő a termelés és fogyasztás szervezésére irányuló mezőgazdasági szövetkezés nagy nemzeti jelentősége. Szinte beláthatatlan mi mindent érlelhet meg, mi minden fejlődhetik ki belőle.

miscoda földtökre tesz bennünket képessé, a melyekre most szervezettetés híjján törekedni nincs elég erőnk.

S ha a gazdátársadalom zöme, egy bizonyos célra, például gabonaértékesítésre meg van szervezve, a másik cél, mondjuk az állatértékesítést is, könnyen eléri.

Ujdonságok.

Szentes, 1909. augusztus 19.

— **A király születésnapja.** Törvényeink szerint Magyarország királyának személye szent és sérthetetlen. Ezt a törvényt a nemzet nem magyarázza. Szó szerint és gondol szerint fogadják. Ez hitünk, ez vallásunk, amely nem tűr magyarázatot. A nemzet ennél fogva hódolattal meghajlik a király személye előtt és lelke mélyében érzi azon napok jelentőségét, amelyeken őfelségét, Magyarország apostoli királyát valamely alkalomból ünnepli. Az ősz király 79-ik születése napján is, mely tegnap volt, nem a hatalmat ünnepeljük, amely Szent István koronájával száll az uralkodóra, hanem I. Ferencz József személyét, az alkotmányos érdekeiben, igazságszeretében és a népek iránt való humanus érzésében mindnyajunk fölött kimagasító, fejedelmi sajátságokkal megáldott férfit, aki a születési jogokon fölül emberi tulajdonságaival, lelkének melegével, érzésének bensőségével teremt rá arra, hogy nemzetek uralkodója, az apostoli jelvények viselője legyen.

— **Légi utasok a szentesi határban.** Kint az eperjesi tanyaföldeken ritka látványban gyönyörködhetek szombaton a földmivel emberek. Egy hatalmas léghajó röpült el merészen fölöttük, mely már a királysági földeken megkísérelte a leszállást, a nagy vihar miatt azonban hiába, míg végre az eperjesi földeken, a Jurenák-féle tanyánál szerencsésen leereszkedhetett a földre. Katonai léghajó volt, mely aznap Örkénynél, Pest megyében szállt fel, a főváros közeléből és a nagy útat, a vihar által is segítve, Eperjesig 1 óra 10 perc alatt tette meg. A léghajó a legegyszerűbb szerkezetű léggömb volt: egy nagy vaskorongon a ballon, behálózva ruhaszártó kétél vastagságú kötélfalózáttal, mely az egyszerű, két ember befogadására alkalmas, hosszas négyzetű fűzvesző kosarat is átfogta, míg az apró homokszekerek a vaskorongra alkalmasított horogszekerek csüngtek. Két katonai utasa volt a léghajónak, két bator katonatiszt: **M i t s c h d ö r f e r** Rudolf a katonai léghajós osztály főhadnagya és **Z b o r o v s z k y** Gyula tüzérfőhadnagy, akik a földre leszállva, miután ballonjuknak a kósárba csomagolásáról gondoskodtak, betértek a közeli csárdába falatozni, honnan azonban a Sváb-major intézője, aki fogatot küldött értük, bevitette őket a majorba és ott vendégelte meg. A bator léghajósok aznap délután, Fabian állomásról vasúton Szentesre jöttek be, itt élénken érdeklődtek a korzó iránt és meghálva, masnapp, vasárnap reggel vasúton visszautaztak a fővárosba.

— **A vándorcigány ügy rendezése.** A vidéki sajtóban utjabban ismét erőteljes hangok merülnek fel a vándorcigányok megrendszabályozását követelve, amennyiben a vármegyei törvényhatósági bizottságok is egymásután foglalkoznak a vándorcigány-kérdés megoldásával. Temes, Congrád, Vés stb. vármegyék, legutóbb pedig Veszprém vármegye közigazgatási bizottsága fakadt ki a kormányintézkedések halol-

g a t a s a miatt és e vármegye főjegyzője részletes javaslatokat is dolgozott ki, melyeket a közigazgatási bizottság sürögösen a belügyminiszterhez felterjeszteni rendelt. **J i r a s z e k** János kir. ügyész, mint közigazg. bizottsági tag pedig erőteljesen követelte, hogy a vármegye erélyes rendszabályokat sürögessen ki, addig pedig a járási főszolgabírák szigorú utasításat kérte a Bpr. hatáskörükbe eső intézkedéseinek erélyes végrehajtására. Remélhető, hogy a kormány legközelebb mégis csak alaposan foglalkozik ezzel a kérdéssel, mert a helyzet a gazdaságosságra nézve már-már tűrhetetlen. Meg kell könnyíteni a csendőrség fegyverhasználati jogát a vándorcigányokkal szemben. Mert azaz, hogy a vándorcigányokat letelepítik s gyermekeiket állami menedékhelyeken nevelve fel, a kóborlástól eltiltanak, nem fognak elérni semmit.

— **Hangverseny.** Szombathoz egy hétre, folyó hó 28-an este tartja a szegény sorsú zsidó iskolás gyermekekét segítő egyesület, a színházteremben, gazdag és változatos műsora hangversenyt, mely az előlekekből és a széleskörű érdeklődésből ítélve, egyike lesz — a művészi tekintetben is — a legsikerültebb estélyeknek. A művészi hangverseny iránt való nagy érdeklődésnek legjobb bizonyítéka az, hogy a belépőjegyeket a jobb helyekre már csaknem mind kiváltották jóelőre és aki jó helyhez akar jutni, éppen azért helyesen cselekszik, ha belépőjegyet, most már **E i s l e r** Lajos csemegekereskedésénél, hol a jegyeket árúsítják, előre megváltja. A közreműködők immár teljesen felkészülve várják a művészi estélyt, mely a közönség felszágazott várakozásának is méltóan megfeleljenek.

— **Véres táncmulatság.** Horgoson egy 46-os szegedi bakat a civilek életveszélyesen véresre vertek. Ugy történt a dolog, hogy a mult vasárnap táncmulatság volt az egyik horgosi kocsmában és a mulatságon megjelent **E r d é l y i** György 46-ik gyalogezredbeli közlegény is, aki aztán hevesen udvarolgot egy leányzóknak. A horgosi legények ezt nem jó szemmel nézték. Kiutasították a katonát a tánchelyről, de az, mintha bosszantani akarna őket, annál inkább legyekedett a lány körül. Az ellenégeskedés vége aztán az lett, hogy **B e r é n y i** Lukács kicsalta a bakat a tánchelyről, aztán kint néhány tarsiával véresre verte. A katonát a katonai hatóság megindította a vizsgálatot.

— **Védekezés a hesszeni légy ellen.** **D a r a n y i** Ignác földmívelésügyi miniszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melyben különösen a még augusztusban vagy szeptember első napjaiban esz-közlendő csalogató vetések alkalmazására hívja fel a gazdákat. A hesszeni légy szeptemberben rakja le petéit rendszeren a korai vetésekbe, tehát az ilyen csalogatóknak készült táblába. E táblák a tel beálta előtt jó mélyen alaszántandók, hogy a peték ki ne kelhessenek és a légyrajok fel ne szállhassanak. Ajánlatos a csalogató vetések lehengerelése is. A miniszter fölhívja a községi előjárókat, hogy körültekintő módon igyekezzenek a gazdákkal megértetni a védekezés szükségét, a főszolgabírákat pedig fölhívja, hogy erélyesen ellenőrizzék, hogy a községi előjárók a védekezés megindítása tekintetében megtették-e minden rendelkezés álló lépést. A védekezés munkalatainak ellenőrzésére súlyos felelősség mellett kötelezi a miniszter a közigazgatási hatóságokat.

— **Szent Istvánnapi népünnep.** Holnap délután lesz az iparosítják önképző körének

szokásos Szent Istvánnapi népünnepére a túl a kurcai népkertben s azt megelőzően, ma este ingyen tűzijátékot rendez a kör a kureahid-nál, mit a népünnep estéjén még fényesebb és pazarabb tűzijáték követ. A népünnep után este zartkörü táncmulatságot tart a kör a kertben és néptáncmulatságot a delelő csárdánál.

— **Drágul a szivar.** Az adóemelés legújabb terve a dohánygyártmányok árának fölemelése. Az áremelés tervét — amit hirdlik — most dolgozzák ki a pénzügyminiszteri-umban és az nemcsokára nyilvánosságra is kerül. A dohánygyártmányok áremelésével egy időben a kincstár a várható bevételi többletet a dohányjövődék terén hasznos befektetésekre akarja fordítani. Tervezik újabb, a közönség izlésének megfelelőbb gyártmányok bevezetését, valamint több célszerű reformot a dohánygyártmányok raktározása terén.

— **Rövid hírek.** A n t a l Jánosné Árpád-útea lakos Mariska nevű 15 hónapos kislánya a f. hó 17-én, míg anyja a háztartásban volt elfoglalva, kitögyött a kúthoz, ahol egy vizes dézshába fejfel bukott bele. Mire az anya gyermekét kereste, már alig volt a csepségben lélek s bár azonnal orvosért futott az asszony, az orvos már csak a gyermek beállott halálát állapíthatta meg. — **P a t a k i** Szilveszter gazdamester a rétről hazajövet észrevette, hogy **H é j j a** József réti földjén szénát rak kocsira egy ismeretlen ember. **P a t a k i** előbb ért be a városba és felhívta az este a rendőrség figyelmét, mely a szénarakománnyal bejövő embert feltartóztatva, kérdőre vonta. Kiderült akkor, hogy az illető **B a r a n y i** Imre munkás-telepi lakos lopta a szénát s hogy ugyan ő követett el szénalopást **S z e d e r** János, **B e r é n y i** Gergely és **T r a j** Mihály karára is. — **F a z e k a s** Ferenc még f. hó 5-én eljött apja tanyájáról azzal, hogy a városban van dolga. Tényleg volt a városban s itt 9-ig a kocsmákat járta. Azóta azonban nyomra vesztett. A 25 éves ember felesége most közzétételét kérte a rendőrségen. — **A** pankotai határrezsen vasárnap este dr. **H e g e d ű s** Jenő debreceni ügyvéd tanyaháza ismeretlen okból kigyuladt és porra égett.

— **Gyilkosság a kocsmában.** Egyik kisteleki kocsmában a mult vasárnap több-magukkal borozgattak **S e i b e n** József és **H a r m a t** János odaváló legények, akik poharazás közben valami csekélységen összeveszték. Szóra-szó következett s ahogy ez már falvainkban szomorú szokás, előkérültek a bicskák, majd pedig **S e i b e n**, akit megátadtak, előrontatta revolverét és többször rálőtt **H a r m a t**-ra. A golyók találtak és életveszélyes sérüléseket ejtettek **H a r m a t** Janoson, akit haldokolva szállították haza a véres verekedés helyéről. Életbenmaradásához nincs remény. A gyilkos **S e i b e n** a csendőrség letartóztatott és bekisérték Szegedre, az ügyészség fogházába. A törvényesektől **M a g a y** Lajos vizsgálóbíró útazott ki Kistelekre, hogy a vizsgálatot a helyszínen megtartsa.

— **Titokzatos eset.** A mult pénteken a hajnali órákban Kisteleken, munkára siető emberek a fűtőcsőn egy fekvő emberi testre bukkantak. Költögettek, tapogatták az embert, míg végre rémuldozó állapotokba jutott, hogy az bizony meghalt és hogy a fején lőtt seb van. Azonnal értesítették a hatóságot, mely megállapította, hogy a fűtőcsőn talált hulla **N i k o l c s e v** Milovaj borbélysegédé. A csendőrök, bar az a nézet, hogy a borbélysegéd öngyilkos lett, — miután a körülmények gyanúsak, széleskörű nyomozást indítottak és az esetről hivatalosan értesítették a szegedi ügyészséget is, honnan **M a g a y** Lajos vizsgálóbíró kiutazott a helyszínére a vizsgálatot megtartani.

— **Halál fürdőszobában.** A n t a l László siheder mint mindenek szolgálja Mindszenti **G é m e s** Pal uradalmi erdőcsészát. A mult vasárnap meglátogatta a fűt a hűga, meg a 18 éves **T ű r i** Julis, aki onkatest-

vérük. Eldéványkodtak hármasban a csószház körül, majd hogy a gazda haza jött, lementek a közeliholt Tiszához fürödni. Alig ment azonban Túrri Julis par lépést a vízben, laba elsuppedt az iszapban, amikor pedig beljebb igyekezett, hogy ott talán jobb lesz, akkor meg a talajt vesztette lába alatt s mert érezte, hogy elmerül, segélyért kiáltott. Antali László oda úszott a veszély helyére, ekkorra a leány elmerült, a fiú utána bukkott és elkapva a ruháját, szerencsésen felhozta a víz színére. A leány azonban ekkor kétségbeesésében úgy átfogta, hogy már mind a ketten elmerültek. Rendkívüli erőfeszítéssel sikerült a fiúnak magáról az élő karokat lefejtetni, amire a leány újra elmerült s amikor erre a fiú újból a víz alá bukkott, hogy kimentse, már elnyelte a Tisza hullama. Holttestét Szeged alatt sikerült csak kifogni.

— Csongrádi rövid hírek. A múlt heti esti zivatár alkalmakor Csongrádon Huszka a Erzsébet házat felgyújtotta a villámcsapás. A házató teljesen elhamvad és több helyen a mennyezet is beszakadt. A tüzet sikerült arra az egy házra korlátozni. — Mucsi Rókus 20 éves csongrádi legény, Ujsszászi Andrásné földjén dézsmalgatta a dinnyét. Eppen két dinnyét akart elemelni, mikor Vata Gáspár mezőőr tetten érte és bekísérte a rendőrségre. — Palásti Tóth Pal meg a felesége Kádár Pal csongrádi lakos szőlőjéből serényen lopkodtak az almát s mikor rajta érve, kérdőre vonták őket, azt állították, hogy ők csak segítettek a szomszédnak az almaszédésnél. Kádár Pal tiltakozott az ilyen segítség ellen és az almaelvitelüket Keller Mihály hegyőrral bekísértette a rendőrségre, ahol aztan bevallották, hogy egész nyáron gyümölcslopásból élnek és a lopott gyümölcsöt a majorokban adogatják el.

Felelős szerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**
Kiadótulajdonos „Szentés és Vidéke” könyvnyomda

7382.1909. szám.

Hirdetmény.

Csongrád község tulajdonát képező 6-ik számú, mintegy 5000 hold kiterjedésű „Kilenczesi rét” és az ugynevezett „Dadaparti” tanyák közötti területen gyakorolható vadászati jog Csongrád község képviselő testületének 276.1909. sz. a. határozata folytán 1909. évi szeptember hó 11-én d. e. 9 órakor Solya Gyula főjegyző hivatalos helyiségében Csongrád község közházánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Kiküldési ár 650 korona.

A terület Szentestől 6 kilométer, Csongrádtól 4 kilométer távolságra van, s a Csongrád — Orosházi vasuton legalább naponkénti négyszeri közlekedéssel megközelíthető (vasut állomás Tiszahidő).

A terület a csongrádi vadászterület által fenntartott fáczánossal közvetlenül határos, de határos a vadászati tilalom alatt levő gróf Károlyi uradalommal is.

A haszonbérlet 1914. július hó 31-én felik le.

Csongrád, 1909. évi aug. hó 14 én.

Községi elöljáróság.

Egy kis szatócs üzlet házzal együtt melyhez szép gyümölcsös és szőlős kert van, kedvező fizetési feltételek mellett eladó — Iparosnak vagy magános nőnek szép jövedelmei biztosít.

Bővebbet a kiadóba.

Nyomatott a „Szentés és Vidéke” könyvnyomda győssajtóján Szentésen 1909.

Eladó föld birtok.

Királyságon 22 hold, mellette Fábíenszélien 36 hold szántóföld, Mucsiháton 46 hold szántó, herés és kaszáló eladó. Értekezni lehet **Cserna Jánossal**, Sarkadi Nagy Antal-útcá 2. sz. 2—2

Értesítés.

Értesítjük a nagyérdemű közönséget és a vendéglős és italmérő urakat, hogy a **Weisz-udvarban** (Kossuth-útcá)

sörraktárt

létesítettünk, ahol állandóan raktáron tartunk friss töltésű palack és hordós-söröket.

Tisztelettel:

Dreher Antal

részv. társ. Kőbányai söröződének képvisellete. 24

Kamocsay Lászlónak

kistokei állomáshoz közel 120 hold földje fele takarmánnyal haszonbérbe kiadó, esetleg örök áron eladó. Értekezni lehet Jókai-útcá 29.

!! A magyar újságírás szenzációi !!

A NAP

A magyar közönség legkedveltebb lapja. A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és körültekintően szószólója.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
Braun Sándor Hacsak Géza

Naponként 125.000 példány!

Egy szám: 2 krajcár.

A nap előfizetési ára:

Egész évre 16.— K Negyedévre 4.— K
Félévre . . . 8.— K Egy hónapra 1.40 K

FIDIBUSZ

A legkitűnőbb magyar élclap!

Paratlan népszerűség!

Remek szöveg! Pompás képek!

Mesésen olcsó!

Egy szám: 6 krajcár.

A Fidibusz előfizetési ára:

Egész évre 5.— K Negyedévre 1.50 K
Félévre . . . 3.— K Egy hónapra —.50 K

Mutatószámokat küld a kiadóhivatal:

Budapest VIII., Rókk Szilárd-u. 9.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Városliget-útcá 63.
Állal a legújtanysabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kaspálók, szecskavágók, répvágók, kukoricz-morzsológók, daráló, őrlőmalmok, egytemes eczél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és mindan egyéb gazdasági gépek.

